

GRUPUL M.D.M. DE LA UNITER

Cu patru zile înainte de ajunul Crăciunului – miercuri, 20 decembrie 1995 –, conducerea UNITER a organizat o întâlnire menită să-i sărbătorească pe absolvenții promoției 1945 ai Conservatorului Regal de Artă Dramatică din București, pe cei care au slujit, deci, o jumătate de secol, teatrul românesc.

Au răspuns la apel: Gabriel Dănciulescu, Ion Henter, Iulian Necșulescu, Tantzi Negoescu, Virgil Popovici, Cella Tănăsescu. Au absentat din cauză de boală: Rodica Brăescu și Alexandru Petrovici; alții, din alte motive. Diva promoției, frumoasa Eugenia Bădulescu, a fost și ea prezentă cu... sufletul, trimis în paginile unei depeșe venite de la Paris.

Majoritatea invitaților știau cam despre ce este (sau va fi vorba) în propozițiune și cam în ce fel se va desfășura aniversarea. Dar n-a fost să fie așa. Surprizele s-au ținut lanț. Aleșii bresleii, președintele UNITER, Ion Caramitru, și vicepreședintele, regizoarea Sanda Manu, au reușit (nu știu dacă și-au propus sau așa s-a nimerit) să ocolească toate clișeele, să spulbere morga conveniențelor, să dea acestui act evocator aura unei petreceri familiale cu nostalgic parfum de epocă.

Impresia că în acea seară s-a mai scris o pagină inedită în istoria teatrului românesc n-a fost o... impresie. Întâi, a fost schimbat decorul. De la sediul UNITER, la Teatrul Național. De ce? Pentru că pe scena Naționalului au debutat unii dintre sărbătoriți, aici au jucat, decenii la rând, unii dintre ei, și vor mai juca, poate, până la adânci bătrâneți. Celor ce n-au cunoscut această minusculă „Sala 99” ea li s-a arătat ca o formulă ideală pentru întâlniri profesionale de mică amploare. Cea de-a doua surpriză a serii a produs-o sponsorul. Patronul restaurantului cu nume atât de potrivit, „La Premiera”, și-a trimis mesagerii încărcăți de bunătați și de lăzi pline cu sticle de șampanie. În momentul în care, din trei colțuri ale sălii, au explodat, cu zgomot asurzitor, dopurile a trei sticle și un glas din sală a strigat: „Nu trageți, tovarăși!”, am crezut cu toții că am fost spontan conectați la realitatea socio-politică a săptămânii noastre revoluționare și că semnul acesta își va pune pecetea pe seara respectivă. N-a fost așa!

Totul s-a desfășurat exclusiv în termenii profesionismului. Tonul l-a dat (tot timpul) moderatorul – Ion Caramitru. Familiarizat cu cele ce se petrec în Engiltera, dar și cu cele de pe la noi, interpretul lui Hamlet a folosit și el conexiunile, expediindu-și discursul în două-trei fraze: ...dacă englezii, la 1600, îl aveau pe Shakespeare și jucau frecvent teatru, la noi Mihai Viteazul de-abia reușea să unească Principatele; în ultimii 4-5 ani, teatrul românesc a plecat peste hotare cu vreo 250 de turnee; și, pentru că la temelie acestui miracol la care privește stupefiată o lume întreagă au pus câte o pietricică și cei chemați să fie sărbătoriți acum, se cuvine să le cunoaștem meritele...

A treia surpriză: n-a fost citit volumul impresionant al fișelor de creație (alcătuit cu rigoare științifică de criticul Margareta Bărbuță). Moderatorul le strângea în palme ca pe o ofrandă și a ținut să officieze doar aruncându-și ochii, din când în când, pe câte una. El a cerut sărbătoriților permisiunea să înceapă cu... sfârșitul: să se ciocnească paharele și totul să se rezume la amintiri esențiale, la evocări semnificative, la debuturi, la culmi și

căderi artistice, la hobby-uri, la întâmplări neștiute și nescrise. Ascultători, cei șase invitați au început să vorbească, emoționați, mai mult despre alții decât despre ei înșiși, lansând în eter și în spațiul scenic o mulțime de știri teatrale necunoscute chiar cercetătorilor din arhive. Legate de numele celebre ale profesorilor lor: Marioara Voiculescu, Victor Ion Popa, Maria Filotti, Nicolae Soreanu, Ion Manolescu, Marietta Sadova, George Vraca; de numele, nu mai puțin faimoase, ale regizorilor cu care au lucrat: Soare Z. Soare, Ion Sava, Ion Șahighian, Mony Ghelerter, Sică Alexandrescu; de numele ilustre ale unor directori și animatori: același Victor Ion Popa, Dina Cocea, Zaharia Stancu; amintiri despre suflori sau croitori de faimă. Și, mai ales, evocările colegilor și partenerilor alături de care au jucat, Gh. Storin, V. Valentinianu, George Vraca, Nicolae Băltățeanu, George Calboreanu, Emil Botta, Aura Buzescu, Elvira Godeanu, Marietta Deculescu, Maria Botta, Tanți Cocea, Al. Giugaru, Vasiliu-Birlic și alții, au încărcat atmosfera cu mii de particule de spiritualitate teatrală. La crearea acestui halou de miraj și de cultură teatrală a contribuit și regizorul Horea Popescu. El a onorat auditoriul cu succinte și pitorești caracterizări făcute fiecăruia dintre cei sărbătoriți. Iar portretul lui Iulian Necșulescu, cuprins în „Caietele albastre” ale lui Mihai Berechet și citit cu multă sensibilitate de Ion Caramitru, a adăugat bucuriilor și o nuanță de tristețe. Când se ivea semnul unor astfel de tristeți, când ochii seducătorilor juni-primi ai Naționalului, zdrobitori de sute de inimi, erau gata să lăcrimeze, când memoria vreunuia intra într-o clipă de impas, intervenea același Ion Caramitru cu o vorbă salvatoare, implicându-se și el în istoria evenimentelor. Lui Ion Henter i-a amintit că el, Henter, i-a descoperit, vocația de actor, în liceu; lui Gaby Dănciulescu, că s-au întâlnit pe aceeași scenă, dar în spectacole diferite... Ca să nu-i rămână dator, Gaby Dănciulescu a ținut să facă o precizare: că precocitatea talentului său e mai semnificativă, pentru că el nu a fost descoperit în familie, precum s-a întâmplat de pildă, în cazul Celleri Tănăsescu, și nici în liceu; el a fost descoperit „ca actor” în clasele primare, când a jucat **Vicleimul** în același rol cu Regele Mihai – rolul Ciobănașului.

Lăudate au fost nu numai faptele de vitejie din teatru, ci și acelea din război. Ca luptător tanchist, Ion Henter „a intrat în Europa” străbătându-o din Ardeal până în Ungaria și Cehoslovacia. Scăpat cu viață și întors în țară, a jucat pe scena Naționalului 11 000 de spectacole și 40 de ani în șir, în viziuni regizorale diferite, același rol: Popa Șapcă din **Hagi Tudose**. Oare n-ar fi o cinste pentru Cartea Recordurilor să consemneze și o asemenea performanță?

La încheierea reuniunii, când i-am văzut pe acești bravi veterani ai teatrului românesc înduioșați și fericiți, plecând acasă în mână cu o ramură de brad, cu un fir de orhidee și cu un pliculeț roz cu niscai bănuți, mi-am zis că ar merita ca pentru noi toți, aceștia care pășim repejor spre a doua copilărie, să se înființeze pe lângă UNITER grupul M.D.M. – „Mulțumim lui Dumnezeu că e Miercuri” –, al cărui lider să fie Moș Crăciun, chemat de acum încolo în fiecare miercuri din preajma ajunului, să ne aducă daruri.

VALERIA DUCEA